

27

Листов 1863-

ВОЈИН,

ЛИСТ ЗА ВОЈНЕ НАУКЕ, ВЕШТИНЕ И НОВОСТИ

И ТО ЗА:

организацију, администрацију, тактику, стратегију, артиљерију, војну грађевину, ратну историју, географију и топографију, статистику, науку о оружју, војничко судство и т. д.

Годи керов.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ

ДРАГАШЕВИЋ

ОФИЦИР.

ГОДИНА ШЕСТА

1869.

У БЕОГРАДУ

У ДРЖАВНОЈ ПЕЧАТНИЦИ.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Faciliter les applications de la science aux besoins des hommes et des sociétés, c'est mettre en circulation certaines parties de nos richesses intellectuelles, qui restaient inactives et improductives dans le trésor de nos connaissances

C. Courtois.

Где је шта.

НА СТРАНИ

1. Аустријска правила за пешадију, с руског превео
С. М. Магдаленић, наредник 521.
2. Број, с немачког превео Јевр. Велимировић . . 123, 129.
3. Борба стрељачка, с франц. превео Јов. Мишковић
157, 184, 201, 236.
4. Белгиска правила за пешадију с руског превео
С. М. Магдаленић наредник 395, 401.
5. Војна академија у вестпоинту, с немачког А.
Богићевић 481, 505.
6. Војно-научне задруге и њихов значај, с руског
Стев. Велимировић 444, 452, 451*, 467.
7. Војевање у планинама с францус. Јов. Мишковић
151, 169, 177, 193. 215.
8. „Војени зборник“ 363.
9. Данашња тактика артиљерије, с рус. В. Ј. Мостић,
Академац . . 257, 281, 299, 308, 328, 343, 353.
10. Жлебне спредњаче и по задњаче од Драгомирова,
превео Станојло Стокић ака. 273, 295, 314, 321, 337.
11. Здравље у војсци 89.
12. Заштитнице батеријама превео М. Н. И 65.
13. Јуришна колона при новом оружију с франц.
М. Н. И. 369, 385, 449.
14. Како се пешадија помаже, кад је под артиљери-
јском ватром, с руског превео М. Н. Илић 2, 17.
15. Критички преглед наполеоновог похода на Ру-
сију 1812, од Богдановића, превео Јеврем
Велимировић 8, 20, 46.
16. Кварење топова, превео М. Н. И. 64.
17. Мисли о изменама у новој тактици написао Краљ
Шведски Карло, превео с франц. Љ. Ива-
новић 81, 97, 113.

* Стране су овде погрешне, и продужују се новим редом.

18. Нешто о земаљској снази, написао Љ. Ивановић 145, 161.

19. Наша стајаћа војска написао А. Протић 222, 249, 268.

20. Николајевска Академија превео С. Љочић 515.

21. Нешто о географјском склопу Ужичког округа
написао Михаило Н. Илијћ (прекинуто) 49

22. Ситнине и новине 14, 30, 48, 64, 78, 95, 111.
128, 143, 175, 224. 240, 303, 320, 348, 383, 415.
447, 464.

23. Оружије и тактика с немачког Ст. Велимировић 289, 305.

24. Опет о нашој земаљској снази, од Ј. Мишковића 241.

25. Посланица ђенералштабним и другим официрима, што
су по Србији. Друг друговима 209.

26. Пешачки топ-картечун 68, 91.

27. Положај, величина и приморје југоисточног
тропоља 73.

28. Поглед на дисциплину и војнички морал од Љ.
Ивановића. 356.

29. Погибија и мрлост војске у рату, с немачког
Владимир Н. Илијћ. 366, 381.

30. Примене на артиљеријску тактику 1866 372.

31. Убојна сила најугоисточном тропољу 33.
I. Турска војска 34, 55.
II. Хришћанска војска 59.

32. Тежина нашег артиљ. прибора од К. Миловановића 43.

33. Тактика код ових нових пушака 389.

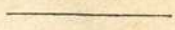
34. Тактика примењена на терен, с франц. превео
Ђорђевић 457, 476, 497.

35. Телеграф и његова употреба за војничке цели 377, 393.

36. Упут за летње упражњавање војске, с руског С.
М. Магдаленић наредник 417, 433.

37. Фортификацијонски бојни редови од Лера, превео
Јевр. Велимировић. 407, 414.

38. Шта се тражи од војника с немачког С. Велимировић 513.

ГОДИНА
6
1869

ВОЈИН

БРОЈ
1
1. Јануара.

ЛИСТ ЗА ВОЈНЕ НАУКЕ, ВЕШТИНЕ И НОВОСТИ.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ Драгашевић, официр.

Како се пешадија може да помогне, кад стоји под артиљеријском ватром. — Критички преглед Наполеоновог похода на Русију 1812 године. — Новине и ситнине. —

Улазећи у шесту годину, Војин поздравља своје читаоце исто онако радо и предусретно, као што их је поздрављао за свих пет година досад. Он ће се и у будуће трудити, да им доноси све онаке ствари за читање, какве ће их најкористније забављати, ствари, које се озбиља тичу поправке и усавршања свега оног, што нама као војницима може требати да знамо. Но за идућу годину обрати ће он веће пажње на новине. Око нас могу се догађати ствари и прилике, које нас најозбиљније могу интересовати, и које ће нам нужно бити да знамо; исто тако доноси ће сваку важну нередбу, коју би наше министарство издало; и ако ни због чега другог, а оно због овог последњег, Војин ће се појавити многима од нас нужднијим, но досад што бијаше, и Војин се нада, да неће бити ни једнога официра, који ће помислити да му Војин нетреба.

Уредништво шиље први број свима нашим официрима с молбом, да онај од госпoде официра, који не би хтео Војина држати, да га изволи одма повратити; који то не учини сматра се за уписаника и молимо га за новце.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Како се пешадија може да помогне, кад стоји под артиљеријском ватром.

Написао П. В-ој.

„Ко се сам чува и Бог га чува“ (пословица).

Још је Наполеон I, пред смрт своју, предсказао, да ће „артиљерија решавати судбу биткама.“ Па и ако се ово до сад још није збило, опет је без сваке сумње, да је артиљерија новог доба учинила грдан корак како у далекомешношењу и тучењу тако и у снази тога тучења. Јер доиста, последњи ратови то потврђују: истим бројем зрна артиљерија обара много више људи у непријатељским редовима, него што је то пре могла чинити. Да не говоримо о другоме, — срећно бачена граната из прускога 6 Ђ топа, може оборити непријатељу 23—27 људи (тако је било, на прилику, у Шлезвику,) у место пређашњих 1-10 људи. С друге стране, знатно увећана даљина ношења учиниће, те ће се пешадија од сад морати чешће да размешта у захвату ватре артиљеријске. Већ у талијанскоме рату 1859 видимо, да гранате француских жлебних топова сатираше аустријске резерве.

Заиста се јако варају они, који верују, е ће се моћи ослабити дејство жлебне артиљерије једним само смањавањем дубине у колони и скраћивањем лица у одељењима. Треба се само опоменути, да је највећа дужина лица на прилику у четне колоне,

*) Према Преновој брошири. Die Artillerie-Schiesskunst aus preuss gezogen. Geschützen für Leser von allen Waffen u. s. v. Berlin. 1867 године.

равна 10·5 — метара, док водоравно скретање зрна из топова пруске системе, на даљини од 1500 метра, тек 2 метра износи.

И тако, по сведоџби пешадијске историје, оно средство, што је до сад било несумњиво против дејство усавршавању артилерије, сад се показује слабо, да не речемо више. С тога' треба друго што тражити; али шта?

Тактика у опште говори, да у боју онај добија, ко се уме да користи противниковим slabим странама. Потражимо их, дакле, и у жлебној артилерији: она није без мана, и она се подвргава оној изрецици „le mieux est souvent l' ennemi du bien“ *) У самој ствари, хитац њен, веома тачни, као што ће се одмах видети, у исти је мах и њена слаба страна. Погледајмо, како и колико.

Познато је, да зрна, избачена из једнога истога топа, истим барутом и истом његовом тежином, при истоме издигнућу топа, описују разне летне пруге; неке су од њих више, друге ниже и зрна падају како пред белегом тако и иза ње, и само неки део зрна пада на белегу. Даљине, на које падају зрна што нису долетела и што су премашила, у жлебној артилерији незнатне су: тако, на прилику, код рускога 4 Ћ жлебнога топа пруске системе, на даљини од 950 метара границе подбацивања је 31·5 метара на 2170 метара т. ј. на даљани од две врсте само 100·9 метара **.)

*) Оно што је најбоље, често је узрок злу. Пр.

***) Ове су даљине изражене биле у руским хватима, које смо ми првели у метре, бројећи да је сваки хват раван 2·17 м. по за наше топове ово већ не вреди. Не би згорега било кад би нам технички артилериисти дали овака дата тачно о нашој артилерији. Пр.

Из тога се види, да већ на првој даљини, кад би се за 60 метара погрешило у оцењивању даљине, и према томе у подизању топа готово ни једно зрно не би погодило у белегу. Појамно је, да од првога корака, артилерији предстоје најтежи задатци при пуцању у пољу **тачно оцењивање даљина**. Да пристанемо најпосле, премда то није истина, да се даљина до белеге може **оком** само савршено тачно да определи; или и то нас не може ничему да доведе: треба још одредити угао подизања, који одговара датој даљини. Таблице пуцања не дају тачнога угла. Истина, у њима је свагда показата за извесну даљину, одговарајућа висина али ту је придодато још и ово: „због многих околности, које имају утицаја на даљину, табличка дата могу служити само као излазна тачка.“ (Таблицы стрѣльбы.“ изд. артилеријскимъ комитетомъ.)

И артилерија дакле мора да **куша** и **нагађа**. Ако ми сад узмемо оно, што у ствари јесте истинито — т. ј. да се оком не могу даљине тачно да оцене, онда ће артилерија својим кушањем имати ово да одреди:

- а, да поправи погрешке у оцењивању даљине;
- б, да одреди висину нишањења, која одговара извесној даљини.

Ово није лако постићи. Кушање се и нагађање у боју чини, пажењем на зрна где она падају и где се распрскавају — пред или иза лица противниковога, те према томе проматрању одредити угле подизања; али да би се правилно могло закључавати, неопходно је да се, према примећеноме, очима може да разликује, стоји ли или се креће одељење,

на које пуцамо; у противноме случају, као што сами артиљери веле, „пешадија, крећући се напред и на траг, може потиснути артилерију, пре него што ова стигне, да се о начину пуцања увери.“

И тако, средство, којим ће се ватра артиљеријска ослабити, наћи ће се, ако ми дознамо, у какима управо границама треба да се пешадија креће, па да јој се то кретање не примети.

А то није тешко: треба само знати, каке се погрешке при оцењивању даљине обично чине, и за тим сетити се, е оне у боју не ће бити никако мање, већ на против, без сумње веће.

Код Руса су запазили, да добро изучени људи, при пуцању из пушака, чине ове погрешке у оцењивању даљина оком:

На	560	кор.	греше	34	кор.	или	$\frac{1}{16}$,	целе	даљине *)
„	840	„	„	53	„	„	$\frac{1}{15}$,	„	„
„	980	„	„	67	„	„	$\frac{1}{14}$,	„	„
„	1,120	„	„	61	„	„	$\frac{1}{18}$,	„	„

Ово колебање бројева, след личних особина у људи и др. споредних узрока, може се са свим избацити и узети средња погрешка $\frac{1}{16}$, део целе даљина.

Готово су по исто приметили Пруси у битци код Кенигреца. У № 6 „Артилерійскога Журнала“ за 1867, у одсеку „Воспоминаніе о дѣйствіяхъ 11-й пѣхотной дивизіи съ ея артилерією,“ на стр. 1,156, читамо: „по чињеноме испитивању, онај делић времена међу ватром и звуком непријатељскога пуцња, изнео је 6 секуната, и наше батерије могаху да поправе с почетка узето узвишење топа (за 2,500)

*) »Оружейный сборникъ« 1862 г. »Смѣсь« стр. 47.

на 2,700 корака, који одговарају ономе времену, те дакле пруси у први мах грешеше за $\frac{1}{13}$ део целе даљине.

Овде је већа погрешка него што је при руским испитивањима добијена; али се то може лако да појми и да припише некоме грозничавоме стању људи, које свагда претходи ступању у бој. Пруси нису могли тачно разликовати даљине и мислили би и опет даљина је 2,500 кор., да су аустријанци и нешто ближе стајали.

У след сад изреченога узрока, могли смо лако помислити, колико је то тешко, ако не и са свим немогуће, разликовати кретање противничково, који је од батерије знатно удаљен и лагано се креће; додајмо још да су та кретања обастрta нераздвојним пратиоцима боја — прашином и димом, а по каткад и маглom (Кенигрец, Инкерман, Черна). И ми не ћемо можда баш ништа погрешити, ако речемо, да батерија не ће приметити кретања, ако је од пешадије далеко

650	метара,	и ова се може кретати	42	метра	невиђено.
870	"	" " " " " "	65	"	"
1,075	"	" " " " " "	80	"	"
1,736	"	" " " " " "	124	"	"
2,170	"	" " " " " "	156	"	"

или неколико и више. Међу тим на даљини од 870 метара, пешадија већ излази из **захвата ватре**, и од тад се подвргава опасности тек од **некојих** зрна, што прелазе средњу летну пругу. По овоме, ко се **уме** користити овом околношћу, што је сад **повазасмо**, може у многome да ослаби штету, коју артиљерија пешадији чини. Сва **вештоба** пак стоји у овоме:

1., Почем зрна што пребацују, лете даље од белеге, но зрна што не добацују, то треба, чим је непријатељ избацио 6—7 хитаца, свагда (осим на даљинама 650—870 метара) **покретати се напред** за даљину, која одговара оним бројевима што горе показасмо, а кад је дим, прашина а особито густа магла још и више.

2., Ако се с лица пешадије батерија добро види, то се треба од времена на време кретати на много више корака, а после лагано покретати се с последње тачке стајања на траг или на пред, управљајући се по околностима боја и самога кретања, т. ј. ако сте се много повукли, треба на пред изаћи, ако сте наступали треба се повратити. Знатна кретања у овој прилици потребна су с тога, што ће, кад батерија примети разлику у падању својих зрна, појмити она да се ви крећете, и почеће гађати не само лице, но и просторију, што је у близини, дајући својим топовима разне угле подизања.

3., У опште кад батерија слабо види лице колони, она ће волети речени начин пуцања, (гађање веће просторије око колоне) и пешадија тада треба да се знатно помера, и по што то учини да застане и види: није ли је противница приметила. Ако је није приметила, т. ј. ако зрна падају око пређашњег места стајања, то треба остати на новој тачци све дотле, док неколико зрна, што падну на лице колони или близу њега, не покажу, да је непријатељ променио угао подизања. После овога опет треба променити место у противну страну.

4., Кретања ова треба чинити **тачно** у правцу пуцања: у противноме случају, њих ће лако приметити.

5., Легати треба само у **крајњим** приликама, и при том је увек боље то чинити у доношају оружја; што пак тако ретко, увидеће се лако, кад помислимо да је противнику лакше гађати у **непокретну** белегу, а осим тога, искусни људи веле, људе кад леже, доста је тешко подићи.

6., Размештање је иза вештинских заклона (у опште иза раменобрана) незгодно, ма да некоји аустријски писци то баш препоручују, ал који у осталом, не уверише се искуством о своме тврђењу. У самој ствари, размештајући се иза вештинских заклона, ми тим самим казујемо противнику свој расположај и **непокретним** размештајем, на скученој просторији, ми баш идемо на руку непријатељу да нас односно лакше гађа; користи, које заклон даје, веома су сумњиве: о томе нас доста обавештава шљезвишко-холштински рат,*) у коме распрсна зрна показаше своју велику снагу.

(Наставиће се.)

Критички преглед Наполеоновог похода на Русију 1812. године.

Од М. Богдановића.

(превод с руског).

Рат 1812. године био је од големих и врло важних послелака. Војска од шет стотина хиљада, коју је водно највећи војни ђеније нашега доба са знаменитим друговима својим — савршено је про-

*) До тога доба неки, на прилику, инглески инжињер Бургојн, нехтедохе томе веровати; сад већ нема сумње. Срав. „Артилерійскій Журналъ“, 1866 год. № 10, стр. 349 у „Артилерійскій Журналъ“ 1867 год. № 5, део I. стр. 373.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

пала. Од непријатељске војске, која је прешла руску границу, остали су и вратили се преко Буга и Њемена помоћни корпуси — пруски аустријски и саксонски; прва два већ су били са свим оставили Наполеона, а последњи изгубив више од половине људи, скоро је са свим уништен код Колина. Од пољске војске на свршетку похода остало је само пет хиљада под Магдоналдом, који се у Данцигу склонио био и неколико хиљада под Поњатовским, који је одступио од Варшаве ка Кракови. Француски пак и остали корпуси, који су сачињавали ту „велику војску“ сасвим су скоро пропали, и ако се по где где још може наћи, да је и од њих што остало. Шамбреј, најправичнији француски историк, каже, да у француској војсци није било више од хиљаду људи под оружјем, кад је одступајући у Ковно стигла; а с концем Децембра и у почетку Јануарја, вели даље Шамбреј, од гарде и четири пешачка корпуса једва се искупило на Висли око једанајест хиљада официра и војника, међу којима способних за бој једва да је било око седам до осам хиљада. Фезенсак каже, да од „велике војске“ преко Висле није више прешло од десет хиљада људи, па и ти били су болешљиви и измучени до крајности Гурго на против уверава, да је у повратку прешло Њеман тридесет и шест хиљада људи; но и ово, и ако је увеличано, не мења ни мало послетке рата од 1812.

Од Наполеонове војске, која је бројала скоро 600000 *) кад је у Русију улазила, а вратило се

*) Прешло је свега у Русију; у месецу Јуну:
 Под командом самог Наполеона 218.000.

натраг преко Висле око 80.000 *) пропало је дакле на 500.000 људи. Скоро сва бојна артилерија, а то ће рећи преко хиљаду и двеста топова и сав воз игубљен је. Тако огроман губитак и наравствени утицај ненадне несреће, која је дошла одма за бујном навалом, и нанели су смртан удар моћи Наполеоновој и ускорили му пад. Мало има ратова, који су имали тако одсудног утицаја на судбу народа, па зато и није чудо, што је тај рат, као велики светски догађај обратио на се пажњу не само Руса него и осталих народа, па као што у свакој ствари тако и у оцени овога рата има врло различитих мишљења. Тако многи мерећи важност дела по последцима говоре, да је тај поход Наполеонов пун грдних погрешака; други опет очарани желијалношћу тако великог ратника не даду ни помислити, да је он могао бити побеђен оружјем, већ приписују сву несрећу утицају глади и ладноће или из-

Под Вице-краљем	80.000.
Под краљем Вестфалским	79.000.
Корпус Магдоналдов	32.000.
Корпус Шванцербергов	34.000.
У месецу Августу: корпус Викторов	30.000.
У Новембру: дивизије Лаузенова и Диритова и ново- скупљена пољска војска	27.000.
Осим тога: опсадни паркови, возови и друге још групе	80.000.
Свега	580.000.

*) Натраг преко руске границе прешло је:

Дивизија Гранжанова, корпус Магдоналдов	5.000.
Корпус Јорков	16.000.
» Шварценбергов	20.000.
» Рејџеов и дивизија Диритова	15.000.
» Поњатовскога	15.000.
Разних корпуса	10.000.
Свега	81.000.

дајству. И потоме дакле само правично излагање свију прилика тога рата може нам објаснити, у колико су на ток и последке делања утицали — и људи и стихије.

Видесмо напред, с каквом је огромном војском Наполеон на Русију пошао био. Војујући пре тога скоро шест година по Шпанији француска је војска јако ослабила била, с тога је Наполеон принуђен био, да сада састави војску од туђинаца. Од шест стотина и четири батаљона било је двеста деведесет и седам француских и триста и седам туђинских. Осим послуге пешачке артилерије било је свега пешадије на 453 хиљаде од којих 224000 Француза и око 230000 туђинаца. Код тако саставлене војске могло се још напред знати, да ће тешко бити одржати дисциплину и побудити је, да свесрдно прихвати велику мисао завојевача. Таква војска могла је да побеђује под командом великога ратника, али није била кадра да поднесе невоље дако далеког пута. Војска састављена из двадесет разних народности, покоравалујући се вољи Наполеоновој чинила је стројну целину, али у изванредним приликама кидала се ома насилна веза, која је те разне елементе спојавала и страховите ређименте обраћале су се таки у гомиле разбојника и пљачкаша. Наполеон је непрестано у наредбама прописивао правила за одржање реда и дисциплине, али старешине не имађаху за то сретстава; прво су се растурили туђински корпуси, затим француски а најпосле и сама „гарда. Најприснији другови и пријатељи Наполеонови уморени толиким походима и невидећи краја

војевању помишљали су више на одмор и спокојство него на нове победе.

Пешадија Наполеонова била је уопште добра и већином од старих војника склопљена; али као што и сам Наполеон и Сен-Сир признају, Берманци нису могли као Французи да сnose уморе и глад.

Овако велика војска требало је да има много коњице једно рад сразмерице са пешадијом а друго и рад тога, што су и Руси имали врло много коњице. Од 530 ескадрона било је туђинских 276 а а француских 254. Осим послуге коњичке артилерије и ван стројних војника, било је свега коњице до 80.000 од којих 38000 Француза а 42000 туђинаца. Ови последњи и француски кирасири и драгуни чинили су најбољи део коњице: остале француске рејименте имале су много новака и младих коња, који нису могли да издрже тако далек пут.

Артилерија, већином 4 фунташка, и ако је било много, није имала довољно снаге, да се одупре руској. У многим батеријама коњи су били врло хрђави, а ове нездоде у пређашњим ратовима по Берманији није било, јер је тамо свуда било коња, који су се за артилерију употребити могли. Али у пределима, кроз које је сада Наполеон пролазио, није могао наћи коња ни за артилерију ни за коњицу, па с тога су и једна и друга још у почетку знатно ослабиле. У исто доба пешадија и коњица много су људи губиле, те с тога је број топова постао несразмеран спрам других родова оружја, што је принуђило французе, да још ома у почетку остављају за собом артилерију, која није могла да се уз војску држи.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

За огромну мложину стројних и осталих коња, који су се при војсци налазили, требало је и много ране, а ове није било довољно у пределима, у којима се војевало. При брзом двизању војске Французи се нису могли надати, да ће свуда моћи да нађу све што им треба, с тога за пренос ране, одећа итд. ишао је за војском огроман воз, који с тога, што је и сам много ране требао, био је више од штете но од користи војсци. Путови за војском били су заврчени грдном мложином кола војних и обиталачких; Висла, Фришхаф, Прегел и Њеман били су покривени лађама, које су носиле рану за људе и за коње; а војска је опет гладовала и трпела у свачему највећу оскудицу. Многи говоре, да би боље било, да је Наполеон у место тако грдног воза нашао људе, који би му рану набављали и сами за војском вукли; али ми се с тиме никако не можемо да сломимо. Да би ово мало боље било, и ми признајемо, али питање је да ли би Французи тада могли да нађу људе, који би се на то решили, особито кад су руске чете са свих страна окружавале Французе. Свакоме је познато, да што је сиромашнија а не насељенија земља, тим је теже ранити повећу војску, па ма каква средства за то употребила. Па и Руси, ако су војевали у средини извора своје снаге и ако је сваки био готов, да жртвује све и сва за благо домовине, и Руси, велимо, имали су велике муке са попуњавањем војске и набављањем ране. У току војевања на попунење главне руске војске дошло је на 134000 новака, што чини са обема западним војскама. 280000. То је било у почетку. А кад су дошли до Видне у Децембру

остало је у војсци Кутузова и Витгенштајна око 70000: дакле главна руска војска изгубила је на 210.000 људи. Од многих болесника, који су били по болницама, оздравило је и наново у војску ступило око 40.000 људи; но кад тад број узмемо у размену за веројетне губитке у војсци Тормасова, Чичагова, Ертела, Платова и ришког гарнизона, онда у опште можемо рачунати губитак руске војске у рату 1812 до 200.000 људи. У почетку рата Руси су имали у половину мање војске и при свем том, што су тако много изгубили, опет на свршетку имали су превагу над непријатељем не само по броју но и по каквоћи војске. (Наставиће се.)

Новине и ситнине.

Закон о женидби официра издат је у двојакој намери. С једне стране, и поглавито, да обезбеди фамилију официра од могућих беда и невоља после смрти његове а и за живота његова да му колико толико олакша да може савладати веће потребе, које се са женидбом на официра наваљују. С друге стране, да бољим осигурењем официрског материјалног стања, стане на пут задуживању, које би морало бити нужна посљедица фамилијарним животом увећаних потреба официрских, па тако посредно да стане на пут и рђавим последицама по државну службу, које би из задуживања неизоставно произићи морале, јер је близу памети, да човек, који има да се бори са домаћим бедама и оскудицом, који мора непрестано да мисли на своје поверитеље

и на дуг, — да тај човек неможе никад да врши службу онако вољно, радо и усрдно, како је обично врши човек без оваких брига и невоља.

Да се ова двојака намера, која је тако благодетна и по службу државну и по самог официра и његову фамилију оствари, лежи у интересу и власти и официра па је тако обојих и дужност да се старају, да се овај закон не само одржи но да се по њему и поступа.

Закони су у обште плод потребе коју живот рађа.

Па кад је тако, кад закон постаје из потребе живота, онда је преко нужно, да се свагда, при вршењу казвог закона, дух тога закона на уму има а то ће рећи, да се обзире на потребу, због које је закон постао.

Само кад се тако ради, може закон бити за живот од благотворног утицаја, јер закон није зато, да се извршује само једна форма, један пропис више, него зато да се њиме доиста оствари потреба која га је изазвала.

На жалост у том духу није извршиван закон о женидби официра, јер и ако је он издат поглавито у ползу самих официра, опет су неки ишли на то, да само испуне форму тога закона, а да осујете праву и благодетну по њих саме намеру његову.

Тако нп. има случајева, где је добро заложено за кауцију, процењено за пет стотина дуката, а оно није више вредило од 50 и 100 дуката.

Па ко је тиме преварен највише? очевидно у првом месту официр који се жени, па после и држава, у колико је намера закона промашена.

WWW.UNI.NS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

С тога се налазим побуђен обратити пажњу Н. Н. нато и препоручити му, да настојава:

а), да у приликама кад се непокретно добро у име кауције залаже процена буде учињена у свему по наређењима §.§. 13, 14, 15, 16, закона о давању новаца под интерес из касе управе фондова (збор. XV. стр. 136).

б), да се проценитељима свагда закаже да они одговарају за безсовесну процену, по §. 18. истог закона и да у обште како они тако и дотичне власти одговарају за безсовесну и неправилну радњу по реченом закону и толковању §. 18. (збор XVI. страна 45).

в), да стварна вредност заложеног имања по §. 4. закона о женидби официра мора износити 500 дук. цес., па да би се иста вредност ујамчила за све могуће случаје, признаваће се од процењене суме само половина стварне вредности а у сумњи и испод половине сходно §. 6. поменутог закона у точки а).

Официрима који не би сигурно обезбеђење кауције у непокретном имању поднели, тако да је вредност од 500 дук. цес., по точки в. подпуно ујамчена одбациће се молба за женидбу и зато нека јим се ово наређење ради управљања саобшти.

Из канцеларије министарства војеног № 6329.
30. Децембра 1868 године.